

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев2 751/06
13.07.2006. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић, Јасминке Станојевић, Мирјане Грубић и Миломира Николића, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, које заступа пуномоћник АБ, адвокат, против тужене Државне заједнице СЦГ-Министарства одбране ВП ГГ, кога заступа Одељење за имовинско-правне послове, Одсек у Београду, ради исплате разлике зараде, вредност спора 1.670.319,50 динара, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Окружног суда у Панчеву Гж.1. бр. 1919/05 од 23.2.2006. године, у седници одржаној 13.7.2006. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Окружног суда у Панчеву Гж.1. бр. 1919/05 од 23.2.2006. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Панчеву П.1. бр. 1395/03 од 25.6.2004. године усвојен је тужбени захтев тужилаца па им је на име разлике у заради почев од 2000. године новембра, па закључно са 31.12.2003. године тужена обавезана да им исплати новчане суме ближе описане у изреци.

Наведеном другостепеном пресудом усвојена је жалба тужене, преиначена је првостепена пресуда и тужбени захтев је одбијен као неоснован.

Против правоснажне другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 386. ранијег ЗПП, који се примењује на основу члана 491. став 4. новог ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 125/04) па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 11. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању сва три тужиоца су у служби код Војске СРЈ, а касније Државне заједнице СЦГ, као професионални војници. Сматрају да им је тужена незаконито исплаћивала мање плате у периоду од 11.11.2000. године до 11.11.2003. године, и то за тужиоца АА у износу од укупно 672.655,70 динара, за тужиоца ББ укупно 410.580,70 динара и за тужиоца ВВ укупно од 350.297,20 динара. Истичу да им је незаконито од стране органа Војске СРЈ, а касније Војске Државне заједнице, исплаћена мања плата месечно од признате плате по основу Закона о Војсци и Уредби о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у војсци. По становишту тужилаца та разлика између исплаћеног и припадајућег износа резултат је неусклађивања раста вредности бода са нето зарадом у Републици Србији. Првостепени суд је извео доказ вештачењем од стране вештака финансијске струке који је утврдио да је у конкретном случају тужиоцима као професионалним војницима (војницима по уговору) исплаћена плата мање од прописане из члана 75. став 1. Закона о војсци по коме положајна плата војника по уговору треба да износи 55-60% од просечне плате по чину и положајне плате свих професионалних официра.

Код тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је сматрао да је тужена грађанско-правно одговорна за штету па је тужбени захтев тужилаца усвојио у висини који је утврђен у складу са налазом и мишљењем вештака финансијске струке.

Другостепени суд сматра да је на правилно утврђено чињенично стање неправилно примењено материјално право када је тужбени захтев усвојен. Он налази да нису испуњени услови за грађанско-правну одговорност тужене јер није повређен члан 172. ЗОО (не постоји неправилан и незаконит рад). У конкретном случају плате тужиоцима су исплаћиване у складу са чланом 52. Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Србије и Црне Горе, по коефицијенту односно вредности бода који је утврдио Министар одбране, а у оквиру укупног износа новчаних средстава која су утврђена савезним буџетом.

По становишту Врховног суда, другостепени суд је правилно преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев јер у радњама тужене нема незаконитог или неправилног рада органа да би држава била одговорна за накнаду штете по члану 172. ЗОО.

Наиме, право на зараду је једно од основних права запосленог из радног односа, па и професионалног војника. То право има свој непосредни извор у уговору о раду или решењу функционера као појединачним актима. Плате припадника Војске (официра, подофицира, цивилних лица и професионалних војника) такође се утврђују решењем као појединачним актом, чију контролу врши жалбени другостепени орган и надлежни суд у управном спору. Одлуку о висини плате (решење) за припаднике Војске доноси старешина на основу члана 152. Закона о Војсци, а контрола законитости те одлуке врши се на основу члана 156. истог Закона. Критеријуми за одређивање плате (чин, положајна група, резултати рада и друго) одређени су Уредбом о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије ("Службени лист СРЈ" бр. 35/94, 42/94, 9/96, 1/2000, 2/2000 и 54/2002), Савезна Влада у смислу члана 52. став 1. Уредбе у вези са чланом 75. и 137. Закона о Војсци одређује коефицијент за утврђивање укупног износа средстава за плате професионалних војника и цивилних лица у Војсци, а према ставу 2. истог члана Савезни министар одбране у оквиру укупних износа новчаних средстава доноси одлуку о вредности бода, односно коефицијента за обрачунавање плата и других новчаних примања. Приликом одређивања коефицијента за утврђивање укупног износа средстава за плате Савезна Влада је као један од корисника средстава из савезног буџета морала да поштује Закон о финансирању СРЈ ("Службени лист СРЈ" бр. 26/95 и 53/03 - члан 25-29), по коме је између осталог прописано да је за извршење савезног буџета одговорна Влада и да су органи и организације СРЈ дужни да своје прерачуна средстава ускладе са износима средстава утврђених у буџету, те да су носиоци - корисници средстава из савезног буџета могу остваривати обавезе на терет тих средстава у границама буџета распоређених средстава за одређене намене до краја године за коју је буџет доноси. Само је Влада овлашћена да мења намену и висину средстава распоређених у савезном буџету.

Имајући у виду изложено, одредба члана 75. Закона о Војсци не представља непосредан извор права за исплату плате професионалних војника.

Наиме, по тој одредби укупан износ средстава за плате професионалних војника утврђује се према званичном податку и нето заради која служи као основ за утврђивање зарада запослених у републици зланици на чијој територији је седиште Савезног министарства за одбрану, објављен у "Службеном гласнику" те републике, с тим да просечна плата по чину и положају професионалних официра и официра по уговору не може бити мања од три нити већа од пет нето зарада из овог става. Употребљени изрази "укупан износ" и "утврђује се", указују да цитирана одредба не представља непосредан извор права за одређивање висине плате већ је њен смисао да одреди висину потребне суме средстава у буџету по одређеним параметрима. (решење Савезног уставног суда IV У. бр. 32/96 од 15. маја 1996. године).

Према томе, имајући у виду немогућност непосредне примене члана 75. Закона о Војсци, чињенице да се плате професионалних војника утврђују појединачним управним актом, да се законитост тих аката и правилност обрачуна оцењује у управном поступку пред надлежним органом и евентуално у управном спору, то исплата плата у складу са правоснажним појединачним актом не представља неправилан и незаконит рад државног органа, да би држава као право лице била одговорна за накнаду штете по члану 172. ЗОО.

Неосновани су ревизијски наводи у којима се истиче да је министар одбране неправилно и незаконито вршио своју функцију јер није вршио усклађивање коефицијента за плате запослених у Војсци СЦГ, нити је другостепени суд ценио неспорну чињеницу раста нивоа девизних резерви државе, ненаменско коришћењем војног дела буџета за друге намене и понашање Савезне Владе и Скупштине СРЈ и Државне заједнице у погледу кршења обавезе доношења завршног рачуна-буџета и измену прописа о Војсци односно усклађивање финансијских прописа са правима која су утврђена Законом о Војсци. Као што је наведено извор појединачне обавезе представља решење надлежног старешине и његову законитост не може да оцењује редован суд јер је прописан други правни пут (жалба у управном поступку и вођење управног спора). Држава би била одговорна ако је надлежни орган без законског разлога ускратио исплату у целини или делимично или вршио селекцију приликом испуњења обавеза по решењима старешине или на други начин неправилно или незаконито поступао у извршењу појединачних решења. Зато наводи у вези пропуста Савезног парламента и Савезне Владе и евентуално постојање колизије Закона о Војсци са Законом о финансирању СРЈ, су у конкретном случају без утицаја на грађанско-правну одговорност државе и пресуђење ове парнице.

Напомиње се да правни поредак као скуп правних норми између осталог треба да представља усклађен и логичан правни систем. Међутим, ако није, држава не одговара појединцу, по основу правила о грађанско-правној одговорности за накнаду штете јер таква одговорност код нас (а и у упоредном праву) није предвиђена. Колизија и међусобна неусклађеност норме разрешава се тумачењем у њиховој примени, а не институтом накнаде штете.

На основу члана 393. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

СМ